

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 16. 09. 2025 № 1

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«Міжнародні відносини та світова політика»
для підготовки здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
денної форми навчання

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейський Союз в міжнародних відносинах» укладена на основі освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 протокол № 19

Укладач:

О. Косілова, к. політ. н.,
доцент, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу

Гарант освітньої програми
«Міжнародні відносини»

С. ДЕНИСЮК, д. політ. н.,
професор, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права та права Європейського Союзу, від 28.08.25 № 1.

Завідувач кафедри

О. ЧЕРНЕЦЬКА, к. ю. н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 11.09.25 № 3.

Голова вченої ради
Навчально-наукового інституту
права

В. ТОПЧІЙ,
д. ю. н., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЦУК,
доктор філософії

Реєстраційний № _____

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	11
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	16

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна спрямована на вивчення закономірностей розвитку міжнародних відносин та світової політики, а також основних тенденцій еволюції дипломатії у XX–XXI століттях. Її завданням є формування у здобувачів цілісного уявлення про ключові процеси, явища та виклики сучасного світу.

Як складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», дисципліна має на меті розкрити специфіку функціонування міжнародної системи, визначити основні етапи розвитку світової політики в різні історичні періоди та показати роль держав і міжнародних організацій у глобальному процесі.

Особлива увага приділяється аналізу впливу глобалізації, зростаючої взаємозалежності держав і народів, трансформації міжнародних інститутів та нових форм міждержавної і недержавної взаємодії. Складовою предмета вивчення є зовнішня політика держав, яка розглядається як система принципів, цілей і практичних дій, спрямованих на регулювання відносин із зовнішнім світом, забезпечення національних інтересів і формування міжнародної безпеки.

Метою вивчення дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» є формування у здобувачів знань про сутність, структуру та основні тенденції розвитку міжнародних відносин і світової політики, а також вироблення умінь аналізувати сучасні політичні процеси та діяльність основних акторів міжнародної системи.

Основними завданнями курсу є:

1. Опанування категорійно-понятійним апаратом курсу
2. Розкрити сутність і закономірності розвитку міжнародних відносин у XX–XXI століттях.
3. Ознайомити здобувачів із провідними теоріями та школами дослідження міжнародних відносин.
4. Дослідити місце та роль держав, міжнародних організацій та недержавних акторів у сучасній системі світової політики.
5. Проаналізувати вплив глобалізаційних процесів, регіональної інтеграції та нових викликів безпеці на міжнародні відносини.
6. Вивчити основні напрями зовнішньої політики провідних держав світу та України.
7. Розвинути навички критичного аналізу міжнародних подій і прогнозування можливих сценаріїв розвитку міжнародної ситуації.
8. Сприяти формуванню у здобувачів професійної компетентності для роботи у сфері міжнародних відносин, державного управління та аналітичної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліни-пререквізити: Вступ до фаху, Політологія, Порівняльне конституційне право, Міжнародні організації, Країнознавство, Теорія міжнародних відносин. Дисципліна-постреквізит: Міжнародне право, Зовнішня політика країн Західної та Східної Європи, Зовнішня політика країн Північної Америки, Сучасні тенденції світової політики, Міжнародна безпека.

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);

- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (120 год/4 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов'язкова	
Модулів – 4	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4	2-й	
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	3-й	
	Лекції	
	32 год	
	Семінарські	
	28 год	
	Самостійна робота	
	58 год	
	Індивід-консультаційна робота: 2 год	
	Форма підсумкового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
PH02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

PH03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

PH04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

PH05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

PH06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

PH07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

PH08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

PH09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

PH10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

PH11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

	<p>регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.</p> <p>PH15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.</p> <p>PH16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.</p> <p>PH18. Мати навички для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародної фінансової діяльності.</p> <p>PH19. Розуміти вплив світового фінансового середовища на економіку країн світу на глобальному, регіональному та локальному рівнях..</p>
--	--

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(120 год/4 кредитів ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Лекції	Семинари	Ікр.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти:	Всього
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»						
ЗМ 1. (Теми 1-4)						
Т.1	Вступ. Предмет і завдання курсу «Міжнародні відносини та світова політика»	2	2	-	4	8
Т.2	Теорії та школи міжнародних відносин	2	2	-	4	8
Т.3	Суб'єкти міжнародних відносин	2	2	-	4	8
Т.4	Система акторів міжнародних відносин у XX-XXI ст.	2	2	-	4	8

Разом за модулем:		8	8	0	16	32
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. «ГЛОБАЛЬНІ АКТОРИ ТА ІНСТИТУЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ»						
ЗМ II. (Теми 5-8)						
T.5	ООН та її роль у світовій політиці	2	2	-	4	8
T.6	НАТО як провідний інститут безпеки	2	2	-	4	8
T.7	ЄС як глобальний актор	2	2	-	4	8
T.8	Глобальні та регіональні міжнародні організації	2	2	1	4	9
Разом за модулем:		8	8	1	16	33
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. «ГЛОБАЛЬНІ АКТОРИ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ»						
ЗМ III. (Теми 9-12)						
T.9	США у світовій політиці	2	2	-	4	8
T.10	Китай як новий глобальний актор	2	2	-	4	8
T.11	РФ у світовій політиці	2	2	-	3	7
T.12	Глобальні виклики сучасності	2	-	-	3	5
Разом за модулем:		8	6	0	16	28
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. «УКРАЇНА В СИСТЕМІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ»						
ЗМ IV. (Теми 13-16)						
T.13	Україна як суб'єкт міжнародних відносин	2	-	-	3	5
T.14	Україна та європейська інтеграція	2	2	-	3	7
T.15	Україна та євроатлантична інтеграція	2	2	-	3	7
T.16	Актуальні проблеми	2	2	1	3	8

	зовнішньої політики України					
Разом за модулем	8	8	1	16	27	
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Всього	32	28	2	58	120	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародні відносини та світова політика»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Міжнародні відносини та світова політика»

План лекційного заняття:

1. Предмет і об'єкт вивчення дисципліни.
2. Основні підходи до аналізу міжнародних відносин.
3. Міжнародні відносини як система.
4. Взаємозв'язок світової політики та міжнародних відносин.
5. Ключові методи дослідження міжнародних процесів.

План семінарського заняття:

1. Як співвідносяться предмет і об'єкт вивчення міжнародних відносин та світової політики?
2. Які ключові характеристики відрізняють міжнародні відносини від світової політики? У чому проявляється їх взаємозв'язок?
3. Оцініть переваги та обмеження основних теоретичних підходів до аналізу міжнародних відносин (реалізм, лібералізм, конструктивізм тощо). Який із них найдоцільніше застосовувати до аналізу зовнішньої політики України?
4. Які методи дослідження міжнародних процесів використовують сучасні дослідники?
5. Які виклики постають перед сучасною наукою міжнародних відносин у контексті гібридних загроз, воєн, глобальних криз?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Есе: «Місце міжнародних відносин у системі суспільних наук».
2. Таблиця: «Головні школи теорії міжнародних відносин».
3. Аналіз статті провідного дослідника (за вибором).

Рекомендована література: [1, 2, 9, 11, 12, 15]

Тема 2. Теорії та школи міжнародних відносин

План лекційного заняття:

1. Класичний реалізм і неореалізм.
2. Лібералізм і неоліберальний інституціоналізм.

3. Марксистські та неомарксистські теорії.
4. Конструктивізм.
5. Сучасні дебати у теорії МВ.

План семінарського заняття:

1. Порівняння реалізму і лібералізму.
2. Чи актуальні марксистські підходи?
3. Конструктивізм як нова парадигма.
4. Дискусія: яка теорія краще пояснює війну в Україні?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Таблиця: «Порівняльна характеристика теорій МВ».
2. Реферат: «Сучасні тренди у теорії міжнародних відносин».
3. Пошук і аналіз статей (Scopus).

Рекомендована література: [3, 6, 10, 12, 14, 18]

Тема 3. Суб'єкти міжнародних відносин

План лекційного заняття:

1. Держави як основні актори.
2. Міжнародні організації (ООН, НАТО, ЄС).
3. Регіональні угруповання.
4. Транснаціональні корпорації (ТНК).
5. НУО та громадянське суспільство.

План семінарського заняття:

1. Приклади впливу ТНК на світову політику.
2. Роль ООН у врегулюванні конфліктів.
3. НАТО та його місце в системі безпеки.
4. Дискусія: чи здатні НУО впливати на міжнародні відносини?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Огляд діяльності однієї міжнародної організації.
2. Есе: «ТНК як глобальні гравці».
3. Підготувати доповідь про сучасний міжнародний рух (Greenpeace, Amnesty).

Рекомендована література: [2, 6, 11, 13, 18]

Тема 4. Система акторів міжнародних відносин у XX–XXI ст.

План лекційного заняття:

1. Версальсько-Вашингтонська система.
2. Біполярна система після Другої світової війни.

3. Холодна війна і блокове протистояння.
4. Постбіполярний світ.
5. Трансформація після 2022 року.

План семінарського заняття:

1. Порівняти біполярність і багатополарність.
2. Чи справді настав «кінець історії»?
3. Дискусія: сучасний світ – однополарний чи багатополарний?
4. Аналіз ролі України у новій архітектурі безпеки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Хронологія: основні етапи розвитку міжнародних систем.
2. Есе: «Чи можливий новий світовий порядок?»
3. Підготувати презентацію про роль США у формуванні світової системи.

Рекомендована література: [6, 10, 12, 15, 18, 19]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. «ГЛОБАЛЬНІ АКТОРИ ТА ІНСТИТУЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ»

Тема 5. Організація Об'єднаних Націй та її роль у світовій політиці

План лекційного заняття:

1. Історія створення ООН.
2. Головні органи ООН.
3. Миротворча діяльність.
4. Реформа Ради Безпеки.
5. Роль України в ООН.

План семінарського заняття:

1. Кейс: діяльність миротворчих контингентів.
2. Проблеми ефективності ООН.
3. Реформа Ради Безпеки: за і проти.
4. Україна в Раді Безпеки ООН.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Підготувати схему «Органи ООН».
2. Аналіз однієї миротворчої операції.
3. Реферат: «ООН і російсько-українська війна».

Рекомендована література: [6, 11, 12, 20, 21, 22]

Тема 6. НАТО як провідний інститут безпеки

План лекційного заняття:

1. Історія створення НАТО.
2. Механізми колективної безпеки.
3. Розширення Альянсу.
4. Відносини НАТО–Україна.
5. Перспективи членства України.

План семінарського заняття:

1. Дискусія: «Чи ефективне НАТО?»
2. Порівняти НАТО з іншими структурами безпеки.
3. Кейс: операції НАТО на Балканах.
4. Україна і План дій щодо членства.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Таблиця: «Етапи розширення НАТО».
2. Есе: «Переваги і ризики членства України».
3. Підготувати презентацію про Стратегічну концепцію НАТО 2022.

Рекомендована література: [6, 11, 12, 30, 32]

Тема 7. Європейський Союз як глобальний актор

План лекційного заняття:

1. Правосуб'єктність ЄС.
2. Основні інституції.
3. Спільна зовнішня політика.
4. Вплив ЄС на сусідів.
5. Відносини ЄС–Україна.

План семінарського заняття:

1. Чи є ЄС «нормативною силою»?
2. Роль ЄС у врегулюванні конфліктів.
3. Дискусія: «ЄС як наднаціональний актор».
4. Кейс: Брекзїт.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Реферат: «Політичні інститути ЄС».
2. Аналіз Угоди про асоціацію Україна–ЄС.
3. Есе: «Чи стане Україна членом ЄС?»

Рекомендована література: [6, 11, 12, 18, 42]

Тема 8. Глобальні та регіональні міжнародні організації

План лекційного заняття:

1. СОТ
2. МВФ і Світовий банк
3. ОБСЄ
4. Африканський союз, АСЕАН, МЕРКОСУР
5. Нові інтеграційні формати

План семінарського заняття:

1. Порівняти роль МВФ і Світового банку
2. Чи ефективна ОБСЄ?
3. Дискусія: регіоналізм як альтернатива глобалізації
4. Приклади діяльності АСЕАН

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота виконується у вигляді презентації або реферату на одну із запропонованих тем.

1. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у формуванні правил глобального ринку
2. МВФ та Світовий банк: порівняльний аналіз інструментів впливу на національні економіки
3. ОБСЄ та конфлікт в Україні: між моніторингом і безсиллям?
4. АСЕАН як приклад успішного регіоналізму в Південно-Східній Азії
5. МЕРКОСУР: економічна інтеграція в Південній Америці — виклики та досягнення
6. Африканський союз: перспективи континентальної інтеграції в умовах глобальних викликів
7. Роль міжнародних організацій у вирішенні гуманітарних криз: кейс-аналіз
8. Чи здатні регіональні організації стати альтернативою глобальним структурам?
9. Глобальні міжнародні організації: механізми впливу на політику країн, що розвиваються
10. Нові інтеграційні формати у XXI столітті: БРІКС, РЕСП, ШОС — виклик світовому порядку?

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Таблиця «Класифікація міжнародних організацій»
2. Реферат: «Роль СОТ у світовій торгівлі»
3. Аналіз документів ОБСЄ щодо України

Рекомендована література: [6, 11, 12, 19]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІІ «ГЛОБАЛЬНІ АКТОРИ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ»

Тема 9. Сполучені Штати Америки у світовій політиці

План лекційного заняття:

1. США як наддержава після Другої світової війни
2. Доктрини американської зовнішньої політики
3. США та система міжнародної безпеки
4. Роль США у міжнародних організаціях
5. Відносини США-Україна

План семінарського заняття:

1. Доктрина Трумена і сучасні американські стратегії.
2. Військові інтервенції США: аналіз прикладів.
3. Дискусія: США – гарант чи загроза стабільності?
4. Роль США у підтримці України (1991–2025).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Реферат: «Доктрина Буша/Обами/Байдена».
2. Есе: «Чи є США світовим гегемоном?».
3. Підготувати аналіз двосторонніх відносин США–Україна.

Рекомендована література: [2, 6, 11, 18, 55]

Тема 10. Китай як новий глобальний актор

План лекційного заняття:

1. Реформи та відкриття КНР.
2. Економічний підйом Китаю.
3. Ініціатива «Один пояс – один шлях».
4. Військово-безпековий потенціал Китаю.
5. Відносини Китай–Україна.

План семінарського заняття:

1. Аналіз економічної політики Китаю.
2. Конфліктність у Південно-Китайському морі.
3. Дискусія: «Чи стане Китай новим гегемоном?».
4. Взаємини КНР з Україною.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Таблиця «Основні етапи розвитку КНР (1978–2023)».
2. Реферат: «Китай та глобальна економіка».
3. Аналіз ініціативи «Один пояс – один шлях».

Рекомендована література: [6, 11, 12, 18, 57]

Тема 11. російська федерація у світовій політиці

План лекційного заняття:

1. Роль рф у міжнародних відносинах після 1991 р.
2. Зовнішньополітичні доктрини рф.
3. Військова агресія рф проти України.
4. Санкційна політика Заходу.
5. Росія у відносинах з Китаєм та країнами Глобального Півдня.

План семінарського заняття:

1. Чому рф веде агресивну зовнішню політику?
2. Роль рф в ООН та ОБСЄ
3. Дискусія: «Чи можлива інтеграція рф у світову систему після війни?»
4. Кейс: російсько-українська війна 2014–2025.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Хронологія зовнішньої політики рф (1991–2023).
2. Есе: «рф і концепція багатополлярності».
3. Аналітична записка про санкції проти рф.

Рекомендована література: [2, 6, 11, 12, 18, 31, 42]

Тема 12. Глобальні виклики сучасності

План лекційного заняття:

1. Глобалізація та її вплив на міжнародні відносини.
2. Кліматичні зміни та екологічні загрози.
3. Міграційні процеси.
4. Інформаційна безпека та кіберзагрози.
5. Пандемії та міжнародне співробітництво.

План семінарського заняття:

1. Дискусія: глобалізація – шанс чи загроза?
2. Вплив COVID-19 на світову політику.
3. Кібербезпека: приклади атак.
4. Кліматична дипломатія.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Есе: «Глобалізація і криза суверенітету».
2. Підготувати огляд міжнародних кліматичних угод.
3. Аналітична робота про міграцію в Європі.

Рекомендована література: [1, 6, 11, 12, 18, 57]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. «УКРАЇНА В СИСТЕМІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ»

Тема 13. Україна як суб'єкт міжнародних відносин

План лекційного заняття:

1. Міжнародне визнання незалежності України.
2. Основні напрями зовнішньої політики (1991–2023).

3. Роль України в міжнародних організаціях
4. Військово-безпековий потенціал
5. Імідж України у світі

План семінарського заняття:

1. Чинники міжнародного визнання України
2. Дискусія: чи є Україна регіональною державою?
3. Порівняння зовнішньої політики України та інших пострадянських країн
4. Взаємодія України з міжнародними організаціями

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Реферат: «Основні етапи зовнішньої політики України».
2. Аналіз ролі України в ООН.
3. Таблиця: «Ключові зовнішньополітичні документи України».

Рекомендована література: [2, 6, 11, 12, 18, 19]

Тема 14. Україна та європейська інтеграція

План лекційного заняття:

1. Еволюція відносин Україна-ЄС
2. Угода про асоціацію
3. Євроінтеграційні реформи
4. Кандидатство на членство в ЄС
5. Перспективи повної інтеграції

План семінарського заняття:

1. Дискусія: євроінтеграція як цивілізаційний вибір України
2. Аналіз Угоди про асоціацію
3. Кейс: реформи в Україні після 2014 року
4. Україна у програмах ЄС

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Есе: «Україна і майбутнє членство в ЄС».
2. Аналіз позицій провідних країн-членів ЄС щодо України
3. Огляд рішень Європейської Ради про надання статусу кандидата

Рекомендована література: [6, 11, 12, 18, 42]

Тема 15. Україна та євроатлантична інтеграція

План лекційного заняття:

1. Етапи відносин Україна–НАТО.
2. План дії щодо членства.
3. Реформи в секторі безпеки.
4. Сирийняття НАТО в українському суспільстві.
5. Перспективи членства.

План семінарського заняття:

1. Чи є членство в НАТО гарантією безпеки?
2. Україна–НАТО: етапи розвитку відносин.
3. Дискусія: чи можливе швидке членство?
4. Війна і нові безпекові формати.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Реферат: «Україна–НАТО: історія і сучасність».
2. Есе: «Україна у новій безпековій архітектурі Європи».
3. Презентація про партнерство Україна–НАТО.

Рекомендована література: [6, 11, 12, 18, 30, 32]

Тема 16. Актуальні проблеми зовнішньої політики України

План лекційного заняття:

1. Російсько-українська війна та її вплив.
2. Євроінтеграційний та євроатлантичний вектор.
3. Відносини з США, Китаєм, країнами Глобального Півдня.
4. Інформаційна війна.
5. Прогноз розвитку зовнішньої політики України.

План семінарського заняття:

1. Дискусія: майбутнє України у світовій системі.
2. Україна і глобальні виклики.
3. Аналіз: позиція міжнародних партнерів щодо війни.
4. Чи можливе відновлення довоєнних форматів відносин?

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота виконується у вигляді презентації або реферату на одну із запропонованих тем.

1. Зовнішня політика України до і після повномасштабного вторгнення: що змінилося?
2. Євроінтеграція України: від асоціації до повноправного членства в ЄС.
3. Україна і НАТО: перспективи повноправного членства в умовах війни.
4. Зовнішня політика України в умовах багатопольярного світу: виклики й можливості.
5. Україна – США: стратегічне партнерство чи залежність?
6. Україна і Китай: між співпрацею та геополітичним балансом.
7. Інформаційна війна як інструмент зовнішньополітичного впливу: кейс України.
8. Позиція країн Глобального Півдня щодо війни в Україні: нейтралітет чи співучасть?
9. Чи можливе повернення до довоєнного зовнішньополітичного балансу?

10. Прогноз розвитку зовнішньої політики України до 2030 року: ключові вектори і ризики

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Аналітична записка: «Перспективи зовнішньої політики України».
2. Підготувати таблицю «Основні виклики для України».
3. Есе: «Україна в XXI столітті».

Рекомендована література: [2, 6, 11, 12, 18, 19, 42]

6. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

1. Поняття, предмет і методологія науки «Міжнародні відносини».
2. Основні теоретичні парадигми (реалізм, лібералізм, конструктивізм).
3. Ключові принципи міжнародного права та їх значення для світової політики.
4. Еволюція системи/міжнародних відносин від Вестфальського миру до XX ст.
5. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
6. Створення та діяльність Ліги Націй.
7. Формування Ялтинсько-Потсдамської системи.
8. Характерні риси «холодної війни».
9. Розпад СРСР та трансформація міжнародних відносин у 1990-х.
10. Виникнення багатополлярної моделі міжнародних відносин.
11. Роль та структура Організації Об'єднаних Націй.
12. Миротворчі операції ООН: досвід та проблеми.
13. ОБСЄ як регіональна організація: функції та значення.
14. Рада Європи: політико-правові механізми.
15. Європейський Союз як міжнародний актор.
16. НАТО як ключовий елемент системи колективної безпеки.
17. Глобалізація та її вплив на міжнародні відносини.
18. Поняття «м'якої сили» у сучасній міжнародній політиці.
19. Роль транснаціональних корпорацій і міжнародних організацій.
20. Феномен міжнародного тероризму у XXI ст.
21. США як наддержава після Другої світової війни.
22. Доктрини зовнішньої політики США.
23. США у міжнародних організаціях (ООН, НАТО, СОТ).
24. Динаміка відносин США-Україна.

25. Реформи та розвиток КНР у 1978–2023 рр.
26. Ініціатива «Один пояс – один шлях».
27. Конфлікти у Південно-Китайському морі та їх значення.
28. Відносини Китай–Україна.
29. Основні напрями зовнішньої політики РФ (1991–2023).
30. Російсько-українська війна 2014–2023: міжнародні наслідки.
31. Санкційна політика Заходу щодо РФ.
32. Співробітництво РФ з Китаєм та країнами Глобального Півдня.
33. Поняття глобалізації та її вплив на суверенітет держав.
34. Кліматичні зміни як міжнародна проблема.
35. Кіберзагрози у сучасних міжнародних відносинах.
36. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародні відносини.
37. Міжнародне визнання незалежності України у 1991 р.
38. Основні етапи зовнішньої політики України (1991–2023).
39. Україна у структурі ООН та інших міжнародних організацій.
40. Військово-безпековий потенціал України.
41. Імідж України у світовій політиці.
42. Еволюція відносин Україна–ЄС.
43. Угода про асоціацію та її значення для України.
44. Європейська інтеграція України після 2014 року.
45. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС.
46. Етапи розвитку відносин Україна–НАТО.
47. План дій щодо членства (ПДЧ).
48. Реформи в секторі безпеки України.
49. Сприйняття НАТО в українському суспільстві.
50. Перспективи членства України в НАТО.
51. Російсько-українська війна як виклик зовнішній політиці України.
52. Україна у відносинах з США та країнами ЄС.
53. Відносини Україна–Китай.
54. Україна та країни Глобального Півдня.
55. Інформаційна війна проти України.
56. Гуманітарний вимір зовнішньої політики України.
57. Публічна дипломатія України: напрями і завдання.
58. Основні виклики зовнішній політиці України у XXI ст.

59. Прогноз зовнішньополітичного розвитку України.

60. Україна в системі міжнародної безпеки після завершення війни.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модуль	Змістовний модуль 1				Допуск – 50 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	9						
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4			
Семинарське заняття	2	2	2				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота							
	Змістовний модуль 2						
Загальна кількість балів за модулем №2	13,5						
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8			
Семинарське заняття	2	2	2	2			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна контрольна робота	3						
Індивідуально-консультаційна робота	2,5						
	Змістовний модуль 3						
Загальна кількість балів за модулем №3	9						
Теми	T.9	T.8	T.11	T.12			
Семинарське заняття	2	2	2				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи						
Модульна	3						

контрольна робота						
Індивідуально-консультаційна робота						
	Змістовний модуль 4					
Загальна кількість балів за модулем №4	13,5					
Теми	Т. 13	Т. 14	Т. 15	Т. 16		
Семинарське заняття	2	2	2	2		
Самостійна робота						
Модульна контрольна робота	3					
Індивідуально-консультаційна робота	2,5					
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5					

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 2 бали (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обгрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	1,5
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обгрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив суттєві помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 3 балів (табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1
Тестовий блок	1
Практичні завдання	1
Всього	3

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату, презентації, проєктів або в інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 2,5 балів (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та відповідного захисту, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднані, проаналізовані та узагальнені висновками.	2,5
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.	2
Не написання реферату та презентації по ньому.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 7.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття / діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
2,5	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше.	онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
2	Семинарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття.	онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни.	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Акт проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серп. 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>
2. Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додатки до неї, Гаага: Міжнародний документ від 18.10.1907 р., поточна редакція від 18.10.1907 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#n2.
3. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_264
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 червн. 1990 р. Верховна Рада УРСР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
5. Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство між Організацією Північно-Атлантичного договору та Україною, підписаної 9 липня 1997 року від 21 серпня 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_021#Text
6. Декларація про запобігання та усунення спорів і ситуацій, які можуть загрожувати міжнародному миру та безпеці, і про роль ООН в цій галузі 1988 р. URL: <https://regulation.gov.ua/documents/id207165>.
7. Денисюк Ж. Глобальність людського розвитку в антропоцені: культурологічні та ціннісні виміри. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2022. №1. С. 11-16. URL: <http://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/view/257424>
8. Деякі питання продовольчої безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 р. № 1379 : станом на 21 жовт. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1379-2007-п#Text>.
9. Договір про заснування Європейської Спільноти (Договір про заснування Європейського економічного співтовариства) : Договір Європейського економічного співтовариства від 25 берез. 1957 р. : станом на 1 січ. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text (дата звернення: 10.12.2022).
10. Єдиний державний реєстр Міжнародних організацій, членом яких є Україна - <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/uchast-u-mizhnarodnihorganizacijah>
11. Енциклопедія Сучасної України: енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін., НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. Т. 20. URL: <https://esu.com.ua/article-65149>
12. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
13. Заключний акт наради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 р. № 994_055. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text
14. Іваницька О.П. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2018. 444 с.
15. Історія міжнародних відносин : підруч. І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва , М. В. Несправа. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
16. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. К.: Видавництво Наш Формат, 2020. 320 с.
17. Конвенція про запобігання злочинам геноциду та покарання за нього. 09.12.1948. URL: https://data.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
18. Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів.
19. Міжнародний документ від 14.12.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text
20. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 11 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

21. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР.
22. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
23. Паризька угода від 12 грудня 2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text
24. Північноатлантичний договір від 4 квітня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_008#Text
25. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#>
26. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 лип. 2010 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
27. Про затвердження плану заходів забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 р. № 327-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-2022p#Text>.
28. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 281 : станом на 12 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016p#Text>.
29. Про Заяву Верховної Ради України щодо першочергових кроків забезпечення євроатлантичної інтеграції України – набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору: Постанова
30. Верховної Ради України від 3 груд. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/327-IX#Text>
31. Про Кабінет Міністрів України : Постанова Верховної Ради України від 14 квітня 2016 р. № 1093-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/109319#Text>.
32. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
33. Про основи національної безпеки : Закон України № 2091-VIII від 8 черв. 2017 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2091-19#n6>.
34. Про Основні напрями зовнішньої політики України: Постанова Верховної ради України від 2 липня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12#Text>
35. Про ратифікацію Віденської конвенції про дипломатичні зносини: Указ Президії Верховної ради Української РСР від 21 бер. 1964 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199a-06#Text>
36. Про ратифікацію Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: Закон України від 10 листоп. 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237/94-%D0%B2%D1%80#Text>
37. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI : станом на 7 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.
38. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року "Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року": Указ Президента України від 11 серпня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>
39. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України №392/2020 від 14 верес. 2020 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
40. Про Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року: Указ Президента України №348/2021 від 11 серпня 2021 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3482021-39617>
41. Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки : Закон України від 23. Квітня 1999 р. № 613-XIV : станом на 28 груд. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/613-14#Text>.
42. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 09 травня 1992 р. :

- станом на 29 жовт. 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text.
43. Резолюція, ухвалена Генеральною Асамблеєю 27 березня 2014 року. 68/262. Територіальна цілісність України. A/RES/68/262. URL: <https://documents-ddsny.un.org/doc/>
44. Співробітництво з НАТО: правові аспекти. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_951.
45. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
46. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text
47. Хартія Європейської безпеки. Стамбул, 18 листоп. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_166
48. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору від 9 липня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text

Допоміжна:

49. Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2020. 618 с.
50. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. К.: Видавництво Фабула, 2020. 288 с.
51. Булик М.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика Китаю в історичній ретроспективі : навч. посібник / М.В. Булик, Н.В. Гаврилова; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т, Іст. ф-т. Київ : Ліра-К, 2021. 232 с.
52. Гайко О. С. Демографічні процеси в сучасному світі як чинник міжнародної безпеки. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології» 2021. № 38. с. 83-88. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2020-38-10>
53. Лікарчук Д. Роль міжнародних організацій у врегулюванні зовнішньополітичних конфліктів. Міжнародні відносини: теоретикопрактичні аспекти, 2020, №5, 35–44. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-745x.5.2\(20.203663](https://doi.org/10.31866/2616-745x.5.2(20.203663)
54. Лісабонський договір: роз'яснення. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: <http://eu.prostir.ua/library/238201.html>
55. Ми робимо свій визначальний крок, підписуючи заявку України на вступ у пришвидшеному порядку до НАТО: звернення Президента Володимира Зеленського від 30 верес. 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/mirobimo-svij-viznachalnij-krok-pidpisuyuchi-zayavku-ukrayi-78173>
56. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. 21.12.1965. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_105
57. Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права 1966 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
58. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник. Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
59. Панфілов О. Ю., Петрова Л. О. Фактор воєнної сили в сучасних міжнародних відносинах. "Вісник НУОУ імені Ярослава Мудрого". Серія:Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2020, 4(47), с. 112–126. URL: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.47.218965>
60. Примуш М. В., Осмоловська А. О. Політико-правові аспекти міжнародних конфліктів крізь призму системності в міжнародних відносинах. Політичне життя. 2021. № 3. С. 109–114. URL: <https://doi.org/10.31558/25192949.2021.3.16>

Інформаційні ресурси Інтернет:

61. Бібліографічна і реферативна база даних SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com/>
62. Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка – <http://www.iir.kiev.ua/>
63. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
64. Міністерства освіти і науки України (нормативні документи в галузі освіти і науки). URL: <http://www.mon.gov.ua>
65. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
66. Brookings Institution. URL: <https://www.brookings.edu/>
67. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>
68. European Commission. – URL: <https://ec.europa.eu/>
69. European External Action Service. – URL: <https://eeas.europa.eu/>
70. Міністерство закордонних справ України. – URL: <https://mfa.gov.ua/ua>
71. Верховна Рада України. – URL: <https://rada.gov.ua>
72. European Parliament. – URL: <https://www.europarl.europa.eu/>
73. Food and Agriculture Organization of the United Nations. – URL: <https://www.fao.org/about/en/>
74. Урядовий портал. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
75. Офіційний сайт Президента України. – URL: <https://www.president.gov.ua/>
76. Організація Об'єднаних Націй (ООН). – URL: <https://www.un.org>
77. ЮНЕСКО (UNESCO). – URL: <https://en.unesco.org>
78. Global Food Security Index. – URL: <https://foodsecurityindex.eiu.com/>
79. Міжнародний олімпійський комітет. – URL: <https://olympics.com/en/>
80. Amnesty International – Українська секція. – URL: <https://www.amnesty.org.ua/>
81. Ліга арабських держав. – URL: <https://www.arableagueonline.org/>
82. Council of Europe. – URL: <https://www.coe.int/en/web/portal>
83. International Committee of the Red Cross (ICRC). – URL: <https://www.icrc.org/>
84. Greenpeace International. – URL: <https://www.greenpeace.org/international/>
85. The World Federation of Trade Unions. – URL: <https://www.wftucentral.org/>

Міжнародні видання:

86. Arakelian M., Bekhruz K., Yarova L. Prohibited means and methods of armed conflicts. *Revista Amazonia Investiga*. 2020. Vol. 9, no. 26. P. 349–355. URL: <https://doi.org/10.34069/ai/2020.26.02.40> (date of access: 10.12.2022).
87. Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the
88. United Nations. Resolution adopted by the General Assembly. 24 October 1970. URL: <http://www.un-documents.net/a25r2625.htm>
89. International humanitarian law. A comprehensive introduction. URL: <https://library.icrc.org/library/docs/DOC/icrc-4231-002-2019.pdf>
90. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
91. Vienna Convention on Diplomatic Relations 1961. Done at Vienna on 18 April 1961. Entered into force on 24 April 1964. United Nations, Treaty Series, vol. 500, p. 95. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу
від _____ 20__ р. № _____

Укладач:

О. Косілова, д. ю. н., к. політ. н.,
доцент, професор кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП